

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Rozsnyón, 1908. évi szeptember hó 29-én a gömör-megyei orvosszövetség és orvos-gyógyszerész-egylet rendes közgyűlésén.

Jelen voltak: Dr. Löcherer Tamás elnök, dr. Adriányi János (Dobsina), dr. Auerbach Lajos (Rozsnyó), Blum József és Detsi Gyula (Pelsőcz), dr. Gálffy József (Csetnek), dr. Gaál Gusztáv (Tornalja), dr. Gescheit József (Pelsőcz), dr. Gocso Gusztáv (Jolsva), dr. Goldblatt Géza (Tornalja), dr. Hajcsy Sándor (Rozsnyó), dr. Hensch Géza (Jolsva), dr. Hruska János (Nyustya), dr. Kengyel János (Csetnek), dr. Lusztig Sándor (Balog), dr. Pósch Dezső, Pósch Aladár és dr. Ruber József (Rozsnyó), Steinhauz Béla és Schwarcz Ármin (Putnok), dr. Schvirian János (Dobsina), dr. Urszinyi Gyula (Putnok), dr. Vajner Károly (Dernő), jegyző dr. Kármán Aladár (Rimaszombat).

Elnök üdvözli a megjelenteket s a következő beszéddel nyitja meg a közgyűlést:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Mindenekelőtt jelentem, hogy a marienbadi orvos-társaság Orvos-otthont létesített s tudatta velünk, hogy minden orvos-társunkat, a kik esetleg Marienbad gyógyfürdő használatára igényt tartanak és e végből az orvos-társasághoz fordulnak, elhelyezés, élelmezés és a gyógytényezők tekintetéből tetemesen jutányos, kedvezményes árakban részesülhetnek.

Jelentem, hogy az Országos statisztikai hivatal baleset-biztosítási bejelentő osztálya a vármegyénkben működő orvos-társaink bejelentéseiért a jutalék-díjat beküldötte pénztárunk javára.

Jelentem, hogy dr. Patek Jenő bártfai fürdő-orvos a kar-

társak által hozzá küldendő betegek tiszteletdíjának 20%-át ajánlotta fel szövetségünk pénztárának.

Jelentem, hogy a zólyomvármegyei orvosszövetség tudomás vétel végett szövetségünknek megküldötte az ottani munkásbiztosító pénztárral kötött ideiglenes egyezmény szövegét azért, mert kerületében vármegyénk területén működő egyik orvos-társunk is közreműködik.

Jelentem, hogy Kishonthy József orvos-gyógyszerész egyleti pénztárnokunk tisztségéről benyújtotta lemondását.

Igen tisztelt közgyűlés!

Szövetségünknek aligha volt örömteljesebb, de egyszersmind nehezebb éve, mint a mostani.

Örömteljes volt azért, hogy végre annyi évi küzdés után elértük azon vágyunkat, hogy a közegészségügyről szóló 1876-ik törvény végre a törvényhozó testület által szövetségünk tervezetének kevés módosításával községi- és körorvosaink anyagi helyzetének lényeges javításával szentesítést nyert és a végrehajtás stádiumába került.

De mivel ritkán jön öröm bánat nélkül, nehéz volt az év azért, mert igazságos jogaink miatt harczba kellett állanunk a munkásbiztosító törvény végrehajtóival.

Méltóztatnak tudni, hogy arról volt szó, hogy vajjon elég erős-e a szolidaritás, a melybe bennünket a szövetség eszméje hozott? Vajjon kibírja-e állani az ellentállást a szövetség, a mely ellentállásra minden egyesülésnek szüksége van akkor, a mikor komoly célú tűz ki maga elé.

Utolsó közgyűlésünk alkalmából lélekemelő volt az a lelkesedés, a melylyel kimondottuk mi is a passiv resistantiát azon célunk érdekében, hogy magunkat senki által kizsákmányolni nem engedjük.

Többet biztunk azonban erőnkben, mint a mennyire képesek voltunk. Mert ime, alig múlt el három hónap a resistantiában — éppen az érdekeltelk részéről indult meg az opportunitás, az adott körülményekkel való megalkuvás ideges sürgetése.

Nem biztak az érdekelt kartársak kartársaikban. A munkásbiztosító pénztárak rémitgetései, fenyegetődzései az orvosi állomásokra kiírandó pályázatokkal rémületbe hozták sorainkat s legjobbaink menekülni kezdtek a sülyedőnek vélt hajóról.

Pedig — és ezt dicséretére kell mondanom szövetségünk tagjai nagy részének — mi férfiasan állottuk a veszélyes helye-

ket s közelhatározásunk mellett körömfogytáig becsületesen kiktartottunk s a kizsárolás minden csábító ígértének, alattomos ajánlatainak hátat mutattunk, küzdő kartársaink érdekében — ellentállottunk.

Ezen férfiaknak köszönhattuk, hogy szövetségünk is azok közé a bátor szövetségek közé tartozott, a kikhez a mai napig hiába férközött hozzá a vesztegető ajánlat, megmaradt az országban a maga jogaihoz és igazságos törekvéséhez hiven ragaszkodó 40 szövetség álláspontján.

Sajnálatos, hogy éppen azok, a kiknek érdekében önmegtagadásunkkal képeztük azt az erősséget, a melyet bevenni az arannyal megrakott ígéreteknek sem engedtünk, ennek az erősségnek éppen, a melynek kishitűsége nyitotta meg a kapuit ellenségeinknek.

Ellenségeinkkel végeztünk volna, de testvéreink öldöklésével nem óhajtottuk tovább a harcot, s legalább a tisztességes visszavonulás útjának biztosításával kívánta választmányunk a munkásbiztosító pénztári orvosi kérdést a mai közgyűlés kéréstében megoldani.

Ezzel van szerencsém a mai közgyűlést megnyitni.

Kérem a mult közgyűlés jegyzőkönyvét meghallgatni.

Bejelenti elnök, hogy dr. Sailer Károly, dr. Krcs Gyula, dr. Borszéki Ármín, dr. Honéczy Gyula, dr. Sigmund József, dr. Szabó Károly, dr. Zehery István, Szederkényi Mihály, dr. Danis János, dr. Schwarcz Márk és dr. Heincz Hugó elmaradásukat igazolták azzal, hogy a hozandó határozathoz hozzájárulnak.

A jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére dr. Hruska Jánost és dr. Urszyni Gyulát kéri fel.

Az elnöki jelentések tudomásul vétettek.

Dr. Kármán titkár felolvassa a Rimaszombatban tartott tavaszi közgyűlés hitelesített jegyzőkönyvét.

Ellene észrevétel nem tétetett, tudomásul vétetett.

Olvastatott dr. Szabó Károly szövetségi pénztárnok jelentése és a hátralékok kimutatása.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, határozatilag kimondja, hogy a tagsági díjakkal hátralékosok felszólítandók a fizetésre, dr. Groszmann hátraléka törlendő.

A tárgysorozat következő pontja a dr. Maurer Arthur el-

hunyta folytán megüresedett alelnöki állásnak az alapszabályok értelmében titkos szavazás útján való betöltése.

Elnök a szavazatok szedésével és összeszámlálásával dr. Kengyel János elnöklete alatt dr. Urszinyi Gyula és dr. Schvirian János tagokból álló bizottságot küldött ki.

Az eredmény ez volt: Beadatott 18 szavazat.

Ebből 2 üres volt s 16 szavazatot kapott dr. Pósch

Dezső, kit elnök megválasztott alelnöknek jelent ki.

Dr. Löcherer elnök meleg szavakkal üdvözlí az új alelnököt maga és tisztársai nevében, örömmel látja, hogy a bizalom ily impozáns megnyilatkozása jele azon szeretetteljes ragaszkodásnak, melyre a megválasztott férfiú erényeivel már régen rászolgált. Működéséhez sok szerencsét és kitartást kíván.

Dr. Pósch Dezső megköszöni a belé helyezett bizalmat, s bár nagy elfoglaltsága miatt némi aggodalommal fogadja a megtisztelő megválasztást, mégis elvállalja, mert a szövetség élén oly elnök intézi az ügyeket, ki mellett az alelnöknek nem nehéz szerep jut. Szívből kívánja, hogy a kiváló elnök sokáig vezesse az orvosszövetséget lankadatlan ügyszeretettel és sikeresen.

Elnök ezután előadja a törvényhatósági közgyűléshez a községi és körorvosok helyi pótléka, lakásügye, fuvardíja és beteglátogatási díja ügyében terjesztendő beadvány-tervezetét.

A beadvány pontonként tárgyalatott, elnöknek fáradtsággal és nagy gonddal megszerkesztett munkálataért a közgyűlés elismerést és köszönetet szavaz s felkérve az állandó választmány és a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy a tervezet elfogadása érdekében befolyásukat érvényesítsék, elfogadta a következő tervezet végleges szövegét:

Tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés!

Az 1908-ik évi XXXVIII-ik t.-cz. a községi- és körorvosok látogatási díja, a fuvardíj megállapítása, a lakás-kérdés szabályozását a vármegyei törvényhatóságokra bízván, azt hisszük, nem követünk el szerénytelenséget, ha vármegyénk összes orvosainak megbeszélése folytán kialakult véleményes előterjesztésünket a következőkben juttatjuk a Tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés elé:

Miután a közegészségügyi szolgálatról szóló most idézett t.-czikk csak általánosságban intézkedik az orvosok szolgálati

és díjazási kérdéseiben s azoknak részletes rendezését a vármegye-bizottsági közgyűlésének autonóm jogkörébe utalta; — nemcsak bennünket orvosokat, de első sorban a vármegye közönségét érdekli, hogy a megoldandó kérdések a vármegye bizottsági közgyűlése által mindkét fél érdekét helyesen kielégítő módon rendeztessenek.

Szükségesnek tartottuk ezért, hogy ezen megoldandó kérdésekben a vármegye területén működő orvosok felfogása és kívánságairól tájékozást nyujsunk a T. vármegyei bizottsági közgyűlésnek a következőkben:

Az egészségügyi körök megállapításánál tett rendelkezések ellen nincs kifogásunk. Helyeseljük, hogy kisebb számu községekből állnak az egészségügyi körök, mert így azoknak egészségügyi ellátása könnyebb, biztosabb és rendesebb.

Csupán azt kérjük, hogy Dénes és Henzlófalva községek, melyek Rozsnyótól 23, illetve 65 kilométernyi távolra fekszenek, s az évnek kétharmadában Rozsnyó felől megközelíthetetlenek, miután anyakönyvi tekintetben is Szepesvármegyéhez tartoznak, egészségügyi körbe is oda osztassanak be.

Csak az a kívánatos, hogy az egészségügyi körök úgy legyenek megalkotva, hogy egy-egy egészségügyi körbe két járás községei ne osztassanak be, mert az ilyen beosztás mellett a két járás előljáráshoz nehéz a körorvosnak a szolgálati viszonya.

Az ajnácskői, nagyrőczei, csetneki, ragályi, harkácsi, feledi, rimaszécsi, balogi, vereskői, hrussói egészségügyi körökben a körorvosoknak proponáltassék az állam által nyújtandó helyi pótlék, még pedig az ajnácskői, balogrussói, balogi, ragályi, harkácsi, csetneki, nagyrőczei körben 1200 korona; a feledi, bátkai, rimaszécsi körben 800 korona; a gömörfügei, ratkói, vereskői, osgyáni körben 600 korona személyes pótlék vagy évi segély; mert a ki vármegyénknek ezen egészségügyi köreit ismeri, tudja, hogy ezen körök községeiben semmiféle industria nincs, a honnét az orvosnak magán mellékjövedelme lehetne, a lakosság jó nagy része szegény jogon veszi igénybe az orvos segélyét, mellékkereset alig van valami, s így az a körorvos, a ki ezekben a körökben lakik, csak a hivatalos fizetéséből kénytelen megélni, gyermekeit drága pénzen idegen helyen kell iskoláztatnia, a mit egy a városban vagy olyan körben lakó körorvos, a ki gyermekeit helyben neveltetheti, a kinek gyári,

ipari vállalkozás is ad mellékes jövedelmet, könnyebben teljesíthet ezen mellékjövedelemből.

Eddig is tapasztalhattuk, hogy az ilyen körökbe néha évekig nem akadt orvos, mert meg nem élhetett; vagy ha akadt, mással kellett foglalkoznia, hogy megélhessen. Mely foglalkozás mellett orvosi tevékenységét csak annyira üzte, hogy csak éppen panaszra ne adjon okot.

A községi- és körorvosnál megállapított látogatási díjakban megnyugszunk, de a vagyonos betegeknek előforduló műtétek felszámíthatását a belügyminiszterium által megállapított legolcsóbb osztálynak megfelelőleg díjaztatni kívánjuk. Mert a műtét nem jöhet orvosi beteglátogatás számába, már csak azért az időtöltésért sem, a melylyel egy műtétnél néha órákon át kénytelen a kör- vagy községi orvos egy betegnél tartózkodni.

Kivánságunk még ezen kérdésnél az is, hogy a körökben tett utazásoknál kilométerenkint 30 fillér távolsági pótlékot számíthasson fel a körorvos az egy kilométernél távolabb fekvő községek vagyonos beteglakóinál nappal, éjjel pedig ennek kétszeresét.

Indokolja véleményünket az a rendkívüli fáradságos élet, a melyet a körorvosnak embertársainak egészségeért éjjel-nappal minden időben el kell szenvednie, el kell halaszthatatlanul intéznie. A kör külső községeibe menni éjjel vízben-fagyban, nem egyforma kötelességszolgáltatás azzal, a mikor ugyanazon dolgot csak a központi községben kell elvégeznie. De a külső községei a körnek ugyanis kevesebb arányban járulnak a körorvos lakásbéréhez! A szegényeknél pedig ezen távolsági pótlék ugy sem számítható fel.

Megállapíttatni kívánnánk már ezen alkalommal azt is, hogy fizetőképtelennek minősíttessék az az egyén, a ki mint szegény, a község által nyilvántartatik.

A 7 éven alóli gyermekek gyógykezeléseért a törvény az orvosi működésért csak a megállapított orvosi díjnak felét engedi felszámítani. Megnyugszunk ezen intézkedésben! De tekintettel azon tapasztalatunkra, hogy a köznép mihelyest fizetnie kell a gyermekekért, ha csak a felét is annak a mit a felnőttért kívánhat az orvos — nem fog gyermekéhez orvost hivatni csak úgy, mint eddig nem hivatott — ajánljuk, hogy a 7 éven alóli gyermekek orvoslásának díját községenkint váltsák meg egy az orvossal megállapított évi díjért.

Ekként a gyermekek védő orvoslása — különösen a járvány esetén — nem lesz eltitkolva, mert az orvosnak külön fizetése nem lesz szükséges. Az orvost minden esetben ki fogják hívni a beteg gyermekhez s ekként sok veszedelmes gyermek-járvány betegség terjedésének meggátolására a kellő időben meg lesz a mód és az alkalom.

A járvány kezelésénél egyébként a törvény követeli és okvetlenül szükséges is, hogy az orvos a járvány-fertőzött községeket szükség szerint naponta talán többször is meglátogathassa; sőt esetleg állandóan is ott tartózkodjék; bár ezért a fuvar- és napidíjat az állam fizeti — mégis tekintettel arra, hogy egy ilyen járvány — csak a cholerát nevezzük meg — a mely az orvosnak lelki, testi kimerülését okozza s rettenetes munkájáért még a legvagyonosabb betegnél sem szabad neki semmiféle díjat felszámítania — bár ez alatt magán mellékjövödelme is megszűnt, nagyon méltányosnak találnók, ha járvány esetén a fertőzött község költségelőirányzata terhére megtoldaná az orvos napidíját nappal 8 korona és éjjel 12 koronával és a távolsági pótlékot kilométerenkint 50 fillérre emelné fel. Aránylag egy körben rövid utakról lévén szó — ezen kilométer távolsági pótlék-pénz sokra semmiesetre sem rugathatna.

A halottkémlés a községekkel való megegyezés szerint díjaztassék.

A lakásra nézve legjobbnak tartanánk, ha az orvosnak a kör, vagy község természetben adná a lakást, a mely állna három lakó, egy rendelő, egy előszobából és a mellékhelyiségekből — külön udvar és kerttel.

Indokoljuk véleményünket azzal, hogy sok községben semmi áron sem lehet lakást kapni az orvosnak — olyan lakást, a melyben intelligens ember lakhatik. Ez a lakás-kérdés volt eddig is a legkeservesebb, legfájóbb pont a községi- és körorvosoknál. Kénytelenek voltak paraszt házakban meghuzni magukat, de mégis szöktek mindjárt a legelső alkalommal — a mint tehették — abból a körből. Ez az oka a községi- és körorvosok elégedetlenségének. Nincs olyan lakásuk, a hol jól érezze magát családjuk. Nem kell magyaráznunk, hogy annak az orvosnak, a ki egész nap lőt-fut embertársainak legfőbb javáért, egészsége, élete megtartásáért, annak a körorvosnak, a kinek magának kell jó példával előljárni a helyes, egészségi követelményekben a népnél, okvetlenül egészséges, tiszta lakással kell

birnia; mert csak egészséges, jó lakásban pihenheti ki fárado-mait, hogy egészsége jó legyen neki magának, családjának, mert különben ha rossz lakásviszonyai miatt vagy maga, vagy családja beteges — csak nyűg azon a körön, a melynek az ő munkabírástól függ a munkás ember létfontartása, egészsége, nyugalma, munkakedve és meglegedése. — Az orvos hozzá tartozik a már-már süllyedő községi élet újra teremtéséhez, éppen úgy, mint a községi lelkész, tanító, jegyző. Orvos nélkül a községeknek fejlődése nem is képzelhető. Egy intelligens, hazafias gondolkozású intéző kéz az orvos szociális és közigazgatási tekintetből is, a kire a hazafias irányzatban mindenkor számolni lehet a társadalomnak, a kormányzatnak. Művelt ész és szív, a melylyel nemesebb törekvések jutnak abba a köz-ségbe, körbe, a honnét már ma-holnap minden kiveszőfélben van. Az orvos legjobban hozzáfér ahhoz a néphez, annak a nép-nek a lelkéhez, szívéhez (a ki ma már nem bizik senkiben), mert életének minden mozzanatában a nép csak barátját, jóakaróját, okos tanácsadóját látja és tapasztalhatja orvosában, a ki igaz barátja egész családjának.

Melegen ajánljuk ezen lakás-kérdést ilyen községi orvos lakás építésével megoldatni, nem annyira az orvos, mint inkább a lakosság érdekében annál is inkább, mert ezen községi orvos lakások építését a mostani annuitásos kölcsönökkel mindenütt egyidőben az egész vármegyében gyorsan keresztül lehet vinni anélkül, hogy a községekre sokkal nagyobb teherviselés rakat-nék, mint a mennyit amugy is a törvény értelmében vállalnia kötelességévé tétetett a törvényhozás által.

A törvény a községi- és körorvos fuvarkérdésének meg-oldását ugyancsak a községekre háritotta.

Ezen kérdésben tapasztalataink szerint az a véleményünk és ajánlatunk, hogy a T. vármegyei bizottsági közgyűlés köte-lezze az egészségügyi körök községeit olyan utiátalány fizeté-sére, a melyből az orvos kettős lófogatot köteles legyen tartani.

Nem lehet kiszámítani annak a gazdasági előnyét, ha az orvosért nem kell munka közben — munkás időben — a lovat az ekéből vagy a hordásból kifogni. De munka idejében nem is lehet semmi pénzért fuvarot szerezni annak a betegnek, mert nincs a ki elhozná az orvost. De tudjuk azt is, hogy vannak községeink, a hol az egész községben nem is tartanak lovat, csak ökröt. Nem az orvos érdeke tehát, hanem a lakosságé,

hogy az orvosnak legyen a beteg ember kiszolgálására való fogatja s mindenkor rendelkezésre állhasson a bajban, a veszedelemben és gyorsan. — Hiszen igen sokszor perczek késedelme is halál.

Ha a természetbeni fuvarszolgáltatás megmarad községeinknél, az egész egészségügyszolgálat és egészségügyi javítási törekvés csak papíron írott malaszt marad.

Az időszaki körlátogatások teljesítésénél kimondandónak tartjuk, hogy köteles a körorvos ezer lélekszámon alól lévő községekben előre megállapított és a községekben közhírré tett napokon — havonként, — az ezer lélekszámon felül lévő községekben kéthetenként nyilvános orvosi rendelést tartani s ennek megtörténtét a községi előljárásnál tartott ellenőrző naplóba bejegyezni.

Ezekben van szerencsénk vármegyénk orvosi karának közakarattal megállapított véleményét és javaslatát a T. vármegyei bizottsági közgyűlésnek becses tudomására hozni azon tiszteletteljes kérelem kapcsán, miszerint javaslataink elbírálásánál vezesse a T. vármegyei bizottsági közgyűlést egyes egyedül községeink közönségének szigorú érdeke. Mi orvosok meg fogjuk találni ott szintén a mi érdekeinket. Mert a gyógyítást kereső közönség érdeke az ő egészségének a gyors, sürgős, előrelátó védelme. Ez az érdek pedig csak akkor lesz helyesen megvédelmezve a T. vármegyei bizottsági közgyűlés akaratából és bölcs intézkedése által, ha azokat, a melyeket most elmondott véleményünkben előadni szerencsénk volt, a mélyen tisztelt közgyűlés további intézkedéseinél szíves lesz figyelembe venni.

Mindenki joggal kívánja az orvostól, hogy az orvos a családnak, alkalmazottjainak mindenkor pontos, gyors segítségére legyen bajaiban, veszedelmeiben, csak igazságos és jogos viszont, hogy a minden időben mindenki bajaival éjjel-nappal fáradozó orvosnak megélhetés és kötelesség teljesíthetési körülményeit az orvost igénybe vevő közönség is úgy alakítsa meg, hogy orvosa az ő helyével, közönségével meg legyen elégedve, mert csak a megelégedett orvos lehet a közönsége iránt hálás, figyelmes és szorgalmas.

Rimaszombat, 1908. szeptember 30.

Teljes tisztelettel

A Rozsnyón, 1908. szeptember hó 29-én tartott orvosszövetségi közgyűlés megbízásából:

Dr. Kármán Aladár,
jegyző.

Dr. Lőcherer Tamás,
elnök.

Ezután zárt ülés következett, melyen tárgyalatott dr. Groszmann Gábor Nándor felebbezése azon választmányi határozat ellen, melyben dr. Groszmannnak a szövetség tagjai sorába való felvétel iránt beadott kérelmét egyhangulag elutasították.

Felolvastatott dr. Groszmann felebbezése, s a választmány határozata.

Az alapszabályok értelmében elnök — miután feltette a kérdést, hogy elfogadja-e a közgyűlés a választmány határozatát, igen-e vagy nem? elrendelte a titkos szavazást.

Beadatott 17 szavazat, valamennyi „igen“ lévén, a választmány határozata elfogadtatott s így a felebkezésben foglalt kérelmet a közgyűlés nem teljesíti. — Megbizza az elnökséget, hogy erről felebbező dr. Groszmann Nándort írásban értesítse.

Dr. Urszinyi az orvosszövetség fiókjainak szolidaritására hivatkozva kéri az elnököt, hogy keresse meg Borsodvármegye fiókszövetségének elnökét, hogy a tagokat hívja fel arra, miszerint a dr. Groszmannal való consultálástól lehetőleg tartózkodjanak, s különösen dr. Uthy figyelmeztetendő erre.

Dr. Ruber és dr. Pösch felszólalása után a közgyűlés ezzel megbizza az elnököt azon megjegyzéssel, hogy a megkeresésben kifejezésre jusson, miszerint csakis a kényszerítő szükség és olyan orvosi segítségnyújtás esetén engedessék meg a Groszmannal való consultálás, mikor két orvosra föltétlenül szükség van.

A zárt ülés befejezése után elnök a közgyűlést újra megnyitja, s rátér a munkásbiztosító pénztár és az orvosok ügyére. Előadja, hogy a munkásbiztosító pénztárakkal több fiókszövetség kiegyezett, viszont mintegy 40 szövetség van, mely önállóságát fentartja, nem hajlandó kiegyezni. Részéről e kérdés tárgyalásában résztvenni nem kíván, mert ő mint érdektelen — engesztelhetlen álláspontot foglal el. A többség van hivatva dönteni ez ügyben, vajjon ideiglenes egyezség kötését megengedi-e a szövetség. A főczél az volt, hogy a vármegye nem pénztári orvosai is a pénztári orvosok mögé állva, azok érdekeit szívvel-lélekkel védjék. Eddig ez ellen kifogás nem is tétetett. Most az elnökség kidolgozott egy tervezetet, mely alapul szolgálhat a kiküldött bizottság egyezségi tárgyalásánál, ennek bemutatására felhívja a titkárt, ki bemutatja a következő javaslatot:

A választmány javasolja a közgyűlésnek, miszerint a múlt év őszén Csetneken tartott közgyűlés s a folyó évi április hó 16-án Rimaszombatban tartott közgyűlésen is megerősített azon határozata, hogy a munkásbiztosító-pénztáraknál csakis orvos-szövetségi tagok, fix díjazás ellenében alkalmaztassanak orvosokként, hogy továbbá a pénztárakkal egyes orvosok ne tárgyalhassanak, hanem a megállapodás létesítésére a kiküldött bizottság felhatalmaztassék, továbbra is tartsa fenn azzal, hogy a jelen közgyűlés feljogosítja a bizottságot arra is, miszerint a bártfai és utóbb a budapesti szövetségi kongresszuson hozott azon harározattól, hogy a gyógykezelésért tagonként és évenként 6 korona számíttassék — eltérve, ez összegben alul is köthet méltányos feltételek mellett ideiglenes hatályu egyezséget.

A választmány folyó évi augusztus hó 18-án Bánrévén tartott ülésén is egyhangulag azt határozták, hogy bár a tagonként 6 koronás díjazást a pénztári orvosok — tekintettel a családtagok kezelésével járó sok fáradságra, nagyon is megérdemlik, mégis figyelembe veendő a pénztárak jelenlegi teherviselési képessége, s e szempontból adja meg a közgyűlés a felhatalmazást, hogy a munkásbiztosító-pénztárakkal a kiküldött bizottság 6 koronás alapon alul is köthessen méltányos alapon — az orvosi rend érdekeinek szem előtt tartásával ideiglenes érvényű egyezséget.

A kiküldendő bizottságnak a közgyűlés által teljes mandátummal való felruházása szükséges lévén ugyan, mégis kiindulási pontul a következő tervet mutatjuk be, melynek megvitatása a közgyűlés hatáskörébe tartozik, az egyezés végleges megszövegezése azonban a bizottságnak tartassék fenn, mely aztán a megállapodásokat ugyancsak a pénztárak vezetőségével való kölcsönös tárgyalások után létesítheti.

Az orvosszövetség kikötött feltételei következők:

1. A rimaszombati — rozsnyói — kerületi munkásbiztosító-pénztár orvosaként csakis orvosszövetségi tag alkalmazható, s köteles a pénztár eddigi orvosait — a mennyiben ezek az orvosi állást továbbra is betölteni kívánják — fix évi díjazás ellenében megtartani.

2. Ugyanazon pénztár keretében működő pénztári orvosok egy testületet képezvén, kebelükből 3 tagu tanácsot alkotnak, s ennek negyedik tagja, illetve elnöke a pénztár székhelyén levő s az orvosok által megválasztott ügyvivő vagy főorvos, ki

a pénztárnak orvosi ügyekben előadója, s tanácskozási joggal az igazgatóság ülésein részt vesz.

3. Megüresedett pénztárorvosi állás pályázat útján töltendő be, s a hirdetmény legalább kétszer közzé teendő. A pályázatokról esetleg az orvosi tanács meghallgatásával az ügyvivő vagy főorvos kimutatást készít, s ennek alapján az igazgatóság megválasztja az orvost. A megválasztott orvos kinevezési okmányt kap; állása végleges s ebből csak fegyelmi uton mozgatható el.

4. Az orvosok beléphetnek a pénztári tisztviselők részére megalkotandó nyugdíjintézetbe, a tisztviselőkével azonos feltételek mellett.

5. Az állás megüresedik elhalálozás, önkéntes távozás vagy lemondás folytán, mikor az orvos részéről 3 havi felmondás kötelező; a pénztár feloszlása vagy más pénztárba olvadás esetén, mikor az orvosnak egy évi fizetés jár; fegyelmi büntetés folytán, testi vagy szellemi fogyatkozás esetén, melynek meghatározásában egyedül az előlnevezett orvosi tanács dönt, végül az orvosszövetségből való kilépés vagy kizárás esete.

6. Minden orvosnak évente egy havi szabadságra van igénye, fizetése ezen időre épségbe marad, helyettesítéséről esetleg a pénztár gondoskodni tartozik.

Hosszabb megbetegedése esetén helyettesítéséről az orvosszövetség és a megbetegedett orvos egyetértőleg a pénztárral, ennek megterhelhetése nélkül gondoskodik. Fizetését a beteg orvos legalább husz hétig kapja.

7. Fegyelmi eljárás alapján képező panaszt az orvos ellen a panaszolt eset megtörténtétől 8 napon belül a pénztár elnökségéhez írásban kell bejelenteni. E panaszok az ügyvivő orvoshoz tartoznak; ha rá vonatkozik, az orvosszövetség elnöke kérirendő fel annak elbírálására.

8. Fegyelmi eljárás indítható azon orvos ellen, ki a pénztárral szemben elvállalt kötelességeit készakarva, szándékosan megszegi, vagy ki ellen bűnvádi ügyben végérvényes diffamáló bírói ítélet hozatott vagy a kit orvostársadalmi uton ethikai vétség miatt az orvosszövetség kizárt.

II. Fegyelmi bíróság.

1. A fegyelmi bíróság a pénztár igazgatóságából és az orvosokból alakul.

Tagjai: A pénztár elnöke, 3 igazgatósági tag, kit a közgyűlés választ, továbbá a pénztár ügyvivő orvosa és három pénztári orvos, kit az orvosi testület választ, ezek közt azonban az orvosszövetségi elnöknek is helyt kell foglalni.

Ugy a pénztár, mint az orvostestület részéről évente 2—2 póttag választandó.

2. A fegyelmi bíróság tagjai valamennyien kötelező nyilatkozatot irnak alá kötelességük lelkiismeretes és pontos megtartására.

3. Ha a fegyelmi bíróság az ügyvivő orvos vádja alapján jár el, akkor a pénztár elnöke vezeti az ülést, ha pedig az elnök vagy igazgatóság vádja alapján ítélkezik, akkor az ügyvivő orvos elnököl.

4. A vád képviselője egyuttal az ügy előadója is. Sem az elnöknek, sem az előadónak nincs szavazati joga.

5. A fegyelmi bíróság tagjai titkos szavazással határoznak, de egyhangu határozat nyiltan is hozható. A határozatképességhez teljes létszám szükséges, szavazategyenlőség felmenti a vádlottat.

6. Az ügyvivő orvos fegyelmi ügyében a szolgálatban legidősebb orvos — ha az a bíróságon kívül is áll — behivandó, s ez esetben a fegyelmi bíróság orvostagjai közül a legidősebb elnököl. A szolgálatban legidősebb pénztári orvos akkor is behivandó, ha a fegyelmi bíróság egyik orvostagja ügyében kell ítélkezni.

7. Fegyelmi büntetések:

a) Szóbeli megintés a fegyelmi bíróság részéről.

b) Írásbeli megintés.

c) Pénzbüntetés 10—50 koronáig, mely az orvos-szöv. nyugdíjintézete részére fordítandó.

d) Pénzbüntetés 50—100 koronáig.

e) Állástól való elmozdítás.

Az a—d) büntetés ellen felelbevezhetni a pénztár igazgatóságához, hol az ügyvivő orvos adja elő a dolgot, az ügyvivő orvos fegyelmi ügyét pedig felelbevezés esetén a fegyelmi bíróságban elnökölt orvos adja elő.

Az e) pont ellen a pénztár közgyűléséhez, innen pedig az ált. munkásbizt. hivatalhoz lehet felelbevezni.

Csak a legutolsó forum határozata után lesz az ítélet jogerős és végérvényessé és ekkor tehető közzé.

III. Díjazás.

1. Minden pénztári orvosnak rendes évi fizetés jár, mely fizetés megegyezés szerint havi vagy negyedévi részletekben fizetendő. A jelen megállapodás kölcsönösen 3 évre, vagyis 1910. december 31-ikéig kötelező.

II. A fizetés megállapítás következő:

1. Dr. Kármán Aladár, Rimaszombat és vidéke, 750 tag után eddigi fix fizetése volt 800 kor., jövőben 4440 kor.

2. Dr. Hruska János, Nyustya és vidéke, 750 tag után eddigi számla szerinti fizetése volt 1400 kor., jövőben 4440 kor.

3. Dr. Glatter Béla, Ujantárvölgy, 332 tag után eddigi fix fizetése volt 2400 kor., jövőben 1992 kor.

4. Dr. Honéczy Gyula, Kokova és vidéke, 234 tag után eddigi fix fizetése volt 500 kor., jövőben 1494 kor.

5. Dr. Schwarcz Márk, Tiszolcz és vidéke, 378 tag után eddigi fix fizetése volt 600 kor., jövőben 2268 kor.

6. Dr. Lusztig Sándor, Balog és a kör, 60 tag után eddigi nem fix fizetése volt 60 kor., jövőben 360 kor.

7. Dr. Molnár Ferencz, Rimaszécs és vidéke, 94 tag után eddigi nem fix fizetése volt 80—90 kor., jövőben 564 kor.

8. Dr. Borszéki Ármin, Feled és vidéke, 98 tag után eddigi fix fizetése volt 100 kor., jövőben 588 kor.

9. Szederkényi Mihály, Ajnácskő és vidéke, 92 tag után eddigi nem fix fizetése volt 80—90 kor., jövőben 552 kor.

10. Dr. Neumann H., Korlát, Füle, 280 tag után eddigi fix fizetése volt 400 kor., jövőben 1680 kor.

11. Dr. Danis János, Ratkó és vidéke, 195 tag után eddigi nem fix fizetése volt 4—500 kor., jövőben 1170 kor.

12. Dr. Gocso Gusztáv, Jolsva és vidéke, 390 tag után eddigi nem fix fizetése volt 3—400 kor., jövőben 2340 kor.

13. Dr. Dubasievits Jenő, Nagyrőcze és vidéke, 198 tag után eddigi nem fix fizetése volt 300 kor., jövőben 1188 kor.

14. Dr. Gaál Gusztáv, Tornalja és vidéke, 414 tag után eddigi nem fix fizetése volt 700 kor., jövőben 2484 kor.

15. Schwarcz Ármin, Putnok és vidéke, 397 tag után eddigi fix fizetése volt 250 kor., jövőben 2382 kor.

16. Dr. Csiky Ferencz, Helpa és vidéke, 86 tag után eddigi fix fizetése volt 50 kor., jövőben 516 kor.

17. Dr. Horváth Ákos, Vereskő és vidéke, eddigi fix fizetése volt — kor., jövőben 186 kor.

Eddigi fizetések voltak 4779 tag után 7840 kor., jövőben 28.554 korona.

A Rozsnyói kerületi pénztár Rozsnyón 1, vidéki kerületekben 4 pénztári orvost alkalmaz.

1. Csetnek székhelylyel dr. Kengyel János.
2. Jolsva székhelylyel dr. Hensch Géza.
3. Pelsőcz székhelylyel dr. Gescheit József.
4. Dobsina székhelylyel dr. Schvirrián János.

III. Az orvosoknak lakásuktól 2 kilométernél meszebb levő betegek ellenőrző vagy egyéb látogatása alkalmával fuvar jár, melynek költsége az orvost sohasem terhelheti.

IV. Az önként belépni kívánó tagok orvosi vizsgálatnak vetendőek alá, melyért az orvosnak 4 korona jár.

V. A balesetek bejelentéseért a pénzt. orvosnak minden esetben 2 korona jár.

VI. Baleset folytán sérült pénztári tagok gyógyításáért a pénztári orvos külön díjazásban részesül, mely az orvos részéről kiállított díjjegyzék alapján folyósítandó; és pedig

a) a baleset ellen is biztosított pénztári tagok gyógyításáért a sérülés okozta betegség 11-ik hetétől kezdve a belügymín. díjszabás IV. fokozata szerinti díj jár.

b) csupán baleset ellen biztosítottak gyógyításáért a sérülés napjától kezdve ugyancsak a IV. fokozat.

c) Csupán baleset ellen biztosított azon tagok gyógyításáért kiknek évi jövedelme 2400 koronát, vagy napi bére 8 koronát meghalad, a díjszabályzat helyben érvényes fokozata szerinti díj jár.

d) A baleset helyén a rendőrhatalóság vizsgálatához meghívott orvosnak lakóhelyén 3 kor., vidéken 6 korona és fuvardíj jár (vasuton II. oszt. és kilométerenként 50 fillér), a c) esetben ezen díj kétszerese számítandó.

e) Balesetbizonyítványért az a) és b) alatti esetekben kezdet- és végbizonyítványért 2—2 korona, a c) esetben 4—4 korona fizetendő az orvosnak.

VII. Jelen megállapodás 1908. január hó 1-én lép életbe, s amennyiben a pénztár ezen kívánságokat nem teljesitené, úgy a tagok gyógyítása e naptól kezdve csakis a min. díjszabás tételei szerint végezhető.

Dr. Hajcsy azt kívánja, hogy a rozsnyói és a rimaszombati pénztár külön-külön tárgyaljon, s a fizetési módozatokat a rozs-

nyói pénztár részéről közli, jelenti, hogy ezzel az orvosok is teljesen meg vannak elégedve, s a pénztár 1908. január 1-től kívánja az egyezség pontjainak érvényességét. Ő is ehhez ragaszkodik.

Dr. Ruber nem járul hozzá a javaslathoz, ő a szövetségi kongresszus határozatát kívánja fentartani. Oly terheket ró az orvosra a munkásbiztosító törvény, hogy ha becsületesen el akarja végezni a dolgát, évenként és tagonként 6 koronán alól ezt nem méltó tenni.

Dr. Pósch helyesli a Hajcsy felszólalását és álláspontját, a régi nyomoruságos díjazáshoz képest nagy vívmány az is, a mit eddig elértünk; s ha a pénztári orvosok megvannak elégedve, nincs jogunk sem okunk gátat vetni az egyezségnek. Azt hiszi, hogy a pénztári orvos teendője nem lesz sokkal több, javadalmazása pedig 3—4-szer akkora lesz mint eddig volt. Ha egyezség nem létesül, akkor kiírják a pályázatot, s majd jönnek olyanok — mint Grossmann, kik vállalkoznak, s a régi orvosok mellőztetnek, miként ez a rimamurányinál is történt.

Dr. Ruber semmi okot sem lát a minuendő licitációra, mert megyebeli orvos ugy sem vállalkozik.

Dr. Gaál az előterjesztéshez hozzájárul, semmi szin alatt sem helyesli, hogy 1908. január 1-re visszamenőleg létesíttessék az egyezség, hanem okt. 1-től 1909. decz. 31-ig. Felvilágosítja dr. Pósch, hogy az orvos teendője 3—4-szer több lesz, mint eddig volt.

Dr. Löcherer elnök óva inti a közgyűlést attól, hogy olyan határozatot hozzon, mely az előző határozatokkal összeütközésbe jön.

Miután *Ruber* dr. indítványát szavazás alá bocsátani nem kívánja,

a közgyűlés az elnökség előterjesztését elfogadta, s a bizottságot a felolvasott tervezet alapján az egyezség megkötésére feljogosítja, megbizza az elnökséget, hogy külön a rimaszombati és külön a rozsnyói pénztár megbizottaival való tárgyalásra a bizottságot, esetleg annak érdekelt tagjait hívja meg.

Az indítványok során Dr. Hajcsy azon kérelmét adja elő, hogy az új tagoknak küldje meg az elnökség az alapszabályokat.

Elnök és titkár kijelenti, hogy ez eddig is mindig megtörtént.

Dr. Urszinyi azt indítványozza, hogy a közgyűlések ne Rozsnyón tartassanak, mert ide nehéz eljutni, hanem olyan helyen, mely egy nap alatt megjárható. Tornalján célszerűbbnek tartaná a gyűlések tartását.

Dr. Pósch és *dr. Gadl* a régi állapotot fentartani kívánja, s miután *Urszinyi* dr. nem ragaszkodott indítványához a közgyűlés a statusquo fentartását határozta el.

Ezután kezdődött az orvos-gyógyszerész egyesület gyűlése, melyen

Kishonthy József pénztárnok lemondását a közgyűlés mély sajnálattal fogadta el, neki eddigi lelkiismeretes és buzgó működéseért elismerését és hálás köszönetét nyilvánítja, s helyébe pénztárnokul egyhangulag megválasztja *Pósch* Aladár rozsnyói gyógyszerészt.

Tudomásul szolgált, hogy *Deutsch* Barna rimaszombati gyógytárbérlő a tagok sorába lépett.

Olvastatott *Dr. Zehery* István tanulmánya „A homosexualitásról“, mely így hangzik:

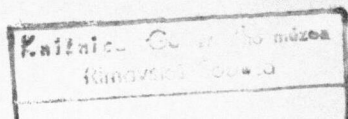
A homosexualitásról.

A homosexualitás — ellentétben a normálisan nyilatkozó nemi ösztönnel a heterosequalitással — azon abnormis állapot, melyben a nemi ösztön az ugyanazon neműek iránt nyilvánul.

Krafft Ebing ez állapotot fordított nemi ösztönnnek, perversitásnak nevezi s ezen egyének innen neveztetnek el perverzeknek. Vestfal „centrärsexual-empfindung“ körülírással jellemzi ezt; míg a francziák „inversion“ névvel illetik, jelölül annak, hogy oly belső átalakulás forgott fenn, melyben a férfi hajlamaira s érzelmeire nézve nőnek érzi magát.

Hasonló állapot előfordul — bár sokkal ritkábban — a női nemnél is és a náluk mutatkozó ezen perversiót nevezték el a régi görögök amor lesbicusnak — lesbosi szerelemnek, jelölül annak, hogy nem volt ösmeretlen dolog már ez akkoriban sem.

Lényegében a homosexualitással nem vagyunk teljesen tisztában, mert valljuk meg, nem tudjuk könnyen eldönteni vajjon az adott esetben emberi gonoszságról, illetőleg a nemi ösztön mesterséges eltorzításáról van-e szó vagy vajjon beteges állapot s ezzel kapcsolatban elmebeli állapot forog-e fenn; avagy

végre épelméjű, egészséges egyének-e ezek, a kikenél a nemi életben egyedül jelentkező perversitás volna jelen, vagyis kikenél a férfi testben csakugyan női lélek honol.

Társadalmunk jelenlegi berendezkedése az első felfogás mellett mutat, mert büntető törvénykönyvünk ezen állapotot bűnös cselekménynek minősíti, a cselekményt magát természetelleni fajtalanságnak nevezi és bünteti.

A büntető törvénykönyvnek 241. §-a ekként szól: „Férfiak között véghezvitt fajtalanság, ugyszintén embernek állattal elkövetett fajtalansága a természetelleni fajtalanság vétségét képezi és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.”

A 242. §. pedig így szól: „A t. e. f. büntettét képezi és 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő: ha a férfiak között erőszakkal vagy fenyegetéssel követtetett el, ha pedig a büntett a sértettnek halálát okozta: életfogytig terjedhető fegyházzal büntetendő.”

A gyakorlati tapasztalat, főleg pedig azon tény, hogy a perversitást mutató egyének száma az újabb időkben abnormis mértékben növekvőben van: a mellett szól, hogy azon egyéneknek zöme épelméjű és ép sexualis szervezetű, kikenél azonban a könnyelmű társaság, munkátlan élet, a nemi gyönyörök fokozására irányuló fékezetlen törekvés, a mások példája, hasonló egyének általi befolyásoltatás vagy felhasználtatás, vagy végül az ezek által rájuk gyakorolt lelki befolyásolás — suggestio — fejlesztette ki a pervers állapotot.

Nem tagadható azonban, hogy létezik egy bizonyos csoportja ezen egyéneknek, kikenél bár a férfi nem — respective az ivarszervek — teljes mértékben fejlődöttek, de hajlamaikban már kora gyermekségük idején nőiességet mutatnak.

Ezeknél a termet gracilis maradt, hangjuk vékonyabb, testtartásuk, modoruk, beszélgetésük a nőies felé hajlik, kik tehát tagadhatatlanul viselkedésük és természetük által mindjárt a nőkre emlékeztetnek.

Végre harmadszor vannak és talán legkisebb számmal olyanok, kik a most említett jelenségeken felül bizonyos veleszületett degeneratio tünetményeket mutatnak fel, kikenél a jelenbeni gyöngeség, avagy ezzel már elmegyöngeség is nyilván felismerhető, sőt kikenél esetleg az ivarszervek bizonyos vékony kihegyesedő alakja is lévén jelen: a tulajdonképpeni paederastáknak tipikus alakjául tekintendők.

Az általam ösmertetendő eset a második és harmadik csoport kombinációjának nevezhető.

A homosexualisták száma, mint már említettem — az újabb időkben szerfelett emelkedik. Poroszországban felül 12000-re lehet őket becsülni, kiknek egy harmadát Berlin szolgáltatja! Itt már társadalmi befolyást is akarnak kifejteni. Tudjuk u. i. a hírlapokból, hogy a híres Eulenburg-féle pörrel kapcsolatban actio indult meg, hogy a német büntető törvényből a reájuk vonatkozó szakasz töröltessék, jeléül annak, hogy ők ezen állapotot büncselekménynek nem tekintik, hanem hogy az csupán az egyének bizonyos sajátosságában leli magyarázatát.

Ösmertetendő betegem elbeszélése szerint a Budapesten létező perverz egyének száma is több mint 1000-re tehető!

A homosexualitásban szenvedőket szokás volt eddig paederastáknak nevezni, mely alatt tulajdonképen azok voltak értenődők, kik férfiakkal végbelen át végzik a közösülést.

Ezen elnevezés határozottan rossz, mert értelmében a gyermekek iránt való szerelmet jelzi s így a homosexualisták közül csupán azokra illenék, kik fiu gyermekek iránt éreznek szerelmi vonzódást, mint az éppen az ismertetendő egyénnél is nyilvánul.

A homosexualistáktól némileg eltérnek azok a perverz egyének, kiknél a nemi vágyak változékonyak szoktak lenni, kik bár azonban végeznek közösülést, de bizonyos időben csak férfiak iránt, más időszakban pedig nők iránt éreznek nemi vágyódást. Ezeket homosexualis-hermaphroditáknak szokás nevezni.

A perversitás vagy homosexualitás jellemzésére érdekesnek tartom az általam megfigyelt egyén elbeszélései nyomán bemutatni néhány válfajt: Egy barátja úgy a fiuknak mint a leányoknak, lábszárait babrálva, kap erectiót és ejaculatiot. Másik barátja csakis fiuk végbelében való coitusban talál élvezetet. Egy harmadik fiuk czombjai közzé szorítván be penisét, kap nemi élvezetet. Egy S. nevű egyén a szeretett nőtől ellopott zsebkezdőbe csavargatja be penisét s e közben ejaculál.

Egy B. nevű ismerőse fiuk orrválladékat kiszedegeti s azt szagolva és szopogatva kap erectiót. Az utóbbi két alak már tulajdonképen a fetischizmust képezi, kiknél bizonyos tárgyaknak érintése vált ki nemi ingerületet. De vannak ismerősei között olyanok is, kik kancza lóval vagy pulykával végeznek nemi közösülést.

Végül nem tartom érdektelennek megemlíteni, hogy vannak perverz egyének, kik bizonyos élettelen tárgyaknak, p. o. szobroknak nyalogatása, csókolása, ölelgetése közben éreznek nemi élvezetet. Utóbbiak szintén a fetisisták osztályához számítandók.

Ezen általános ösmertetés után áttérek tulajdonképeni célomra, az általam észlelt pervers egyén ösmertetésére, ki annnyival érdekesebb lehet részünkre, mivel ő körünkhöz tartozó egyéniség, egy kiváló műveltségű és nem közönséges tudásu orvostudor.

Kórrajz és vélemény.

Alulírottak a rimaszombati kir. törvényszék vizsgálóbírójának 3723/908. B. számú végzésével a természetelleni fajtalanság büntetével gyanúsított dr. Hegedüs József elmebeli állapotának megvizsgálásával megbízatván, az ezen vizsgálatunkról meritett kórrajzot és véleményt a következőkben terjesztjük elő:

Előzmény.

Dr. Hegedüs József, 45 éves, r. kath., nejétől elvált férfi debreczeni születésű, budapesti lakos, egyetemes orvostudor, volt elmebetegintézeti alorvos, jelenleg fogorvos.

Állítása szerint terhelt családból származik. Egyik nagyatyjának testvére, báró Maldényi János, perverz ember volt. Egyik nagybátyjának két gyermeke, Hegedüs Edus és Bella, határozott elmebajosok voltak, s utóbbi ma is él és gondnokság alatt áll. Nem volt beteges soha. Váltólázat és egyszer sulyos izületi csuzt (polyarthritist) állott ki; ez időben annyira megszokta a morphiomot, hogy morphinistává lett, 25—30 ccentigrammos adagokat is szedett be. A morphinismussal azonban mintegy 2 év előtt felhagyott. Fejsérülést nem állott ki. Iskoláit jó sikerrel végezte el s egyetemi tanulmányait is eredményesen és gyorsan fejezván be, orvostudori oklevelet nyert.

A bűnvádi cselekmény tárgyát az képezi, hogy terhelt fiatal fiukat csalogat fel lakására, ezeket aztán ágyához viszi, levetkőzteti, ölelgeti, csókolgatja; majd mezítelen lábaikat, czombjaikat, himvesszőiket fogdossa, babrálja; végre a jelenlegi vádbeli cselekménye az lenne, hogy Nagyrőcze városban a magához rendelt Almási Sándor nevű fiunak a mondottakon kívül még végbelébe saját himtagját betolván, azzal erőszakosan természetellenes fajtalanságot, u. n. pederasthiát követett el.

Elmebeli állapotának megfigyeltetése elrendeltetvén, ő ennek készségesen vetette alá magát, mondván: megszoktam már én ezt, engem már dr. Moravcsik, Schöffner dr. stb. megfigyeltek, s konstataáltak rajtam a homosexualitást.

Egyébként a nem közönséges műveltségű és szellemű egyén a következőként adta elő életének fontosabb eseményeit, melyek hiven tükrözik elő a nála fenforgó beteges lelki és ösztönbeli állapotot:

„Már kicsi gyermekkorom óta homosexualis vagyok. 4–5 éves lehettem, midőn a mellettem lévő német fiut felcsalogattam a padlásra, s annak penisével játszottam, avagy csókolgattam, úgy, amint csak egy leánygyermekkel szoktak bánni. Már természet és hajlamaim is leányosak voltak. A helyett hogy a fiukkal fiujátékokban vettem volna részt, bábuztam, varrogatni kezdtem. Majd megtanultam himezni, stikkelni, mostam, vasaltam. Ma is varrni úgy varrok, mint egy tanult szabó.

Nagyobb koromban fiutársaimat pénzzel csalogattam a gőzfürdőbe s ott azoknak himvesszőit babrálgattam,

Mint nagyobb ember — észrevéve saját perversitásomat — ezen bajomat titkolni igyekeztem, s ebben szerfeletti kinokat szenvedtem el. Kezdtém kuplerájokba járni, de itt a leányokkal való közösülések határozott undort keltettek bennem. — Másrészt félttem elárulni magamat, mivel azon időben a perverz emberek még kevésbé lévén ösmerve: megvetett alakok voltak, s így felfedeztetni magamat most sem akartam. (Ma már inkább meg van értve ez, mint betegség).

Mint fiatal orvos, igen szép ember voltam, s azon szerencsétlenség ért, hogy majdnem minden nő, kivel megösmerkedtem, szerelmes lett belém, s nekem minden ilyen ösmeretséget le kellett ráznom, mert undorodtam a női nemtől. Ugyancsak mint fiatal orvos megösmerkedtem Karlsbadban a johovai szultánnal. Ez igen megszeretett, s el akart magával vinni, udvari orvosának; ígért udvarában teljes ellátást, 10.000 frt fizetést, s halála után teljes pensiót. A feltétel azonban az volt, hogy mellette mint passiv pederasta kellett volna szerepelnem. Én azonban egyrészt, mivel nem voltam annyira vele, hogy szerelmes lehettem volna belé, továbbá, mivel nagyatyám is ellenezte, végre mivel Karlsbadban igen jó dolgom volt: rendkívül sok jövedelmem volt mint orvosnak, mert havonta 3–4000 frtot költöttem el, visszautasítottam ajánlatát.

Az első nagyobb atack, hol perverzitásom — mely eddig valahogy elnyomva volt — kitört — Debreczenben történt 24 éves koromban. Itt most kitérek egy kissé s elmondom, hogy perverzitásom miben áll. Engem u. i. a mezitlábos fiúk izgatnak. Ha ilyent látok, hát a tulsó oldalra is rögtön átfutok az utcán, s gyönyörködöm benne; de csak akkor izgatnak, ha fel vannak öltözve, s mezitláb vannak; levetkőzve már nem izgatnak.

A debreczeni esetre visszatérve, egyszer az utcán találkozom egy fiatal emberrel, szép volt és első látásra szerelmes lettem belé; éreztem, hogy ez az én életembe nagy szerepet fog vinni, s miután féltem, hogy megösmerkedve vele, nem fogom tudni eltitkolni perverzitásomat, elhatároztam, hogy ezen emberrel sohase fogok megösmerkedni. Hogy fogadalmamat megtarthassam én — ki mindig istenfélő, buzgó és vallásos ifju voltam — elmentem a templomba s ott az oltár előtt megesküdttem, hogy ezzel a fiuval soha össze nem jövök s nem ismerkedem meg. Nem tudtam mily rettentő kinokat fog nekem okozni ezen fogadalom. Neve Sz. A. voltkecskeméti fiu. Én ha kávéházba mentem, s ott láttam őt, le nem ültem, hanem mentem ki. Szóval mindenütt kerültem a vele való találkozást. Ő nem sokára megösmerkedett az én rokonaimmal s házukhoz kezdett járni; nekem ettől fogva kerülni kellett rokonaimat, s furcsa viselkedésem nem maradt feltűnés nélkül. Társaságokban megtörtént, hogy sokszor ugyanott ő is megjelent hol én voltam, én abba a pillanatban távoztam, amint őt megpillantottam.

Egyszer Blaháné szerepelt Debreczenben. Én természetesen megváltottam jegyemet a színházba, alig ülök pár perczig helyemen, egyszerre megjelenik Sz. A. és a közvetlen mellettem levő üres széket foglalja el. — A sors ezen emberrel engem frappánsul üldözött, erőpróbára akarván tenni esküm megtartását. Színház után hazamenve, sírtam, jajgattam, párnáimat rágtam, s töltött revolvért szorongattam. — Az életvágy vagy gyávaság azonban visszatartott s hordoztam tovább nehéz keresztemet. Az idő telt és eltelt szeptembertől a márczius is. Egyszer márczius havának végén, hideg, ölmos időben, beront szobámba reggel 9 óra tájban egy jogász s jelenti, hogy egy társuk éppen a ház előtt leesett s lábát kitörte; engedném meg, hogy a beteget felhozzák s nyujtsak neki helyet és segítséget addig, míg majd kórházban elhelyezhetik. Én mint jószívű ember s mint orvos is, készségesen küldtem el vele inasomat, hogy a sérültet beszállítsák.

A fiatal ember — nagy rémületemre — nem volt más, mint Sz. A. — De nem volt mit tennem, láttam, hogy itt a végzetnek a keze működik. Félretéve fogadalmat, esküt, én a sérültet levetköztettem s ápolásom alá vettem. Ott volt nálam 14 napig s ez alatt talán tudtán kívül, bár sejthette, mert egyre ölelgettem s csókolgattam őt, életemnek legszebb s legboldogabb napjait töltöttem.

Többé nem törődtem semmivel. Az ember csak egyszer él s jobb ha úgy él, hogy magának a boldogságot megszerzi, s emberekkel, társadalommal nem törődik! Az isteni végzetet hatalmasabbnak tartottam a társadalmi szabályoknál! Így aztán homoszexuális érzelmeimnek — a botrányt s a büntető törvényeket kerülve — szabad folyást engedtem. — Tehettem ezt, mert én pederasthiát nem üzök, a coitustól irtózom, s csupán a plátói szerelemben találok tiszta élvezetet. Elég nekem egy szép fiúnak lábait fogdosni s nálam nemcsak az erectió, de az ejaculatio is bekövetkezik s nemi vágyam kielégítést nyer. — Sz. A. 14 évre rá meghalt; mindig szerettük egymást, de csak mint testvér és barát. Halála mélyen lesújtott úgy, hogy belebetegedtem.

Magamhoz hasonló homoszexuális emberrel is találkoztam, ez egy angol volt. Mr. M. Karlsbadban ösmerkedtem meg evvel is, s igen kedves időket töltöttünk együtt. Együtt jártunk kalandok után. Ő vitt el engemet Bécsben egy férfi kuplerájba. A tulajdonosa egy Szl. Teréz nevű asszony volt, ki egy főherczegnek volt barátnéja s azért türték el üzelméit. Itt a perverz emberek albumból rendelik meg a szép fiukat, s esténként rendez-vous-akat tartanak ott a kéjesen berendezett szobákban. Majd elbeszéli Kilik Henrik nevű fiuval, aztán a bécsi születésű Sleinzler Rolffal való szerelmi történeteit, melyek közül kiválóan jellemző az utóbbi. Ezt a fiut rendkívül szerette. Őt fajtalanlásra nem használta, de babrálta lábait és csókolgatta őt. Rolf nem is türtévolna a passiv pederastiát, mert rendes nemi érzésű volt, annyira, hogy gyakran járt bordélyházakba s szeretőket tartott, Rolffal 9 évig élt nagy boldogságban. Mikor elhagyta sirt, jajgatott, majd utánna ment anyja lakására s ott letérdelve kérte, hogy jöjjön vissza hozzá. De anyja nem engedte. — Boldogtalan lettem, aztán kezdtem templomba járni, imádkozni. A templomok szent képeiben Rolffot láttam, ki integetett nekem. Ekkor Beláttam, hogy mink már csak az égben találkozhatunk. Végre elhatároztam, hogy megölöm magamat. Előbb azonban feimentem Bécske, még

egyszer látni s elbucsuzni tőle: de őt meglátva, új életösztönt kaptam s eldobtam revolveremet.

Ekkor gyógyíttatni kezdtem magamat. Dr. Geiger gyógyított. Megkísérelt velem mindent, még a hypnosist is. Mind ez nem segített. Ekkor G. dr. azt ajánlotta, hogy heréltessem ki magamat, mire én hajandó is voltam. Előbb azonban consultáltam Berlinben Hirschler Mágussal, ki azt mondá, hogy nálam a castrálás sem fog segíteni semmit, így hiába való lenne.“

Hangsulyozza, hogy activ pederastiát — azaz közösülést a végbélen át — sohasem üzött. Passive mint pederasta egy izben szerepelt életében, „de oly kellemetlen volt, hogy többé sohasem tettem,“ mondja.

„Minek teremt az isten férfit, ha női lelket és vágyakat ad belé“ — így kiált fel gyakran pathetikusan.

A vádbeli nagyrőczei esetre nézve tagadja, hogy Almásival végbélen át közösült volna, mert ő ezt életében sohasem tette. Ezen fiuval is csak a lábak fogdosását s a himvessző babrálását végezte, ismétli a rendőrségen tett vallomását, hogy a fiukat Hermann Sándor bujtotta fel ellene, hogy őt compromittálja, azt hívén, hogy így el fog szökni Rőczéről s Hermannak nem lesz szükség megfizetni a 80 frtot, mellyel neki a feleségén végzett fogműtételekért tartozott.

Czáfolgatja a vádat, mert lehetetlennek tartja, hogy egy 10 éves fiunál, ha annak egy fejlett, nagy himvesszőt a végbelébe erőszakkal betolnak, sérelmek, repedések ne támadtak volna végbélnyílásánál. Szóval az annak oly fájdalmat okozott volna, mely kizárja, hogy panaszt ne tett volna, holott a fiu még két napon át megmaradt terhelt szolgálatában.

Vizsgálat.

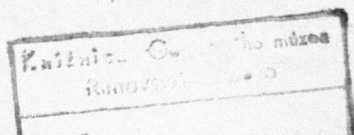
A középtermetű, gracilisán fejlett, gyengébben táplált férfi arca halvány, finom, nőiesnek mondható vonásokkal. Hajzata őszbecsavarodott, szakálla hasonlóan. Koponya méretei: hossza 175, harántátmérő 150, magasság 120, körzet 543 mm. Irise kék. Bal pupillája tágabb, reactiójuk jó. A bal arczfél a jobbhoz képest fejlődésében kissé visszamaradt, s rosszabbul beidegzett. Szempillái s nyelve erősen remegnek és utóbbi a kinyújtásnál kissé jobbra tér ki. Térdreflexe fokozott. Mellkasa jól fejlett, rajta igen kevés szőrzet van. Szakála ritka, főleg az oldali részen. Bajusza keskeny. Emlői férfiasak. Ivarszervei nagyok, jól

fejlettek, s alaki eltérést nem mutatnak. Végbél nyílása hasonlóképp rendes, s azon sérülések, hegek nincsenek.

Hangja vékony, nőies. Taglejtései élénkek, keresettek. Előadása színészes, patheticus, hatásra vadászó. Hanghordozása szintén gyakorlott előadót árul el. Gyakran hangja ellágyul, főleg mikor hatást akar elérni. A kérdéseket gyorsan fogja fel s rögtön ad keresett és választékos modorban feleleteket. Előszertetettel használ bombasztikus mondatokat. — Életének vázolt mozzanatait s perverz szerelmeinek történetét rendkívül élénk előadással mondja el és ellentétben a Moravcsik tanár által történt megfigyelésekor tanusított titkolódzásával — teljes nyíltsággal, sőt szemérmetlen dicsekvéssel mutatja be perverzizását tanusító viselt dolgait. Elmondja, hogy nők iránt nem érez vonzalmat; a nőkkel való közösülés nála undort kelt. Mégis hogy bajából meggyógyulhasson, megnősült, s 1898-tól kezdve 6 évig élt házasságban. Ez alatt közösült is sokszor nejével, de neki úgy esett, mintha férfi férfival közösülne. Végre neje talált egy barátot, kitől gyermeke is lett. Ezután elváltak s a gyermek nevét is viseli. „Én férfi testben női lélek vagyok“ — mondja s hozzáteszi, hogy nőkben is lehet férfi lélek. Ilyen p. o. Vay Sarolta, kit ő csak Sándornak nevez, kivel ő barátságba is van, s el is beszél barátjáról egy B. Juliskával való szerelmi történetet. Egyébként nagyon szerencsétlennek mondja magát perverz természete miatt. Emlékezőtehetsége jó. Itélő következtető műveletek zavartalanul mennek nála végbe.

A vádbeli cselekményből beösméri azt, hogy Almási Sándor ágya mellé állította, s babrálta annak tagjait, miközben ejaculált is ivarszerve. Állítja, hogy nem történt volna ez vele, ha segédje, Kovács János mellette lett volna már ekkor, de megérkezve Röczére, izgatott volt, s rumot ivott; ez is zavarhatta meg anynyira, hogy a fiu láttára izgalomba jött. Tagadja, hogy penisét betette volna annak végbelébe, mert ő ezt sohasem teszi meg. Beösméri, hogy néha utcánjáró egy-egy fiut meglátva, féktelen vágyat érez az után. Ilyenkor átmegy az utca tulsó felére is, s mintegy félőrüiten követi a fiut, s ha teheti, meg is ösmerkedik azzal. Bünvádi cselekményének jelentőségét nagyjában belátja, de magát most már beteg embernek tartja, ki nem tud uralkodni perverz szenvedélyén. El van készülve arra, hogy tébolydába kell mennie.

Élete történetéből kitűnik, hogy voltak már érzécsalódásai

is. Ezenfelül itteni megfigyeltetése alatt is állandóan izgatott; álmatlanságban szenved, s e miatt követeli a kábitó szereket; mire nézve neki voronal rendeltetett, melyből naponként egy grammot vesz be.

Fél egyedül lenni, s kéri, hogy társakat adjanak hozzá. A hozzáadott társak, névszerint Ausspitz Sándor és Simák Mihály vallják, hogy a „doktor ur sokszor beszélget magában s ilyenkor kezeivel is integet.” — Ausspitz Sándort már többször hívta ágyához, s mezitelen lábait babrálgatta és babrálás közben látta, hogy tagjait reszketés fogja el s nagyon izgatottá lesz. Állítólag már pénzt is ígérgetett neki, ha hagyja magát kénye kedvére babrálni. Simák Mihályt is felszólította már, hogy üljön ágyára, s huzza le czipőit, de ő nem hallgatott rá.

Néha sirva kéri orvosait, hogy fejezzék be már a vizsgálatot, mert sajnálja szegény fiait, kik nyomorba jutnak, ha ő nem gondoskodik róluk. A kérdésre megnevezi, hogy a Kovács János szolgának 9 hónapos és 4 éves fiait siratja. — Hangsulyozza, hogy ő mily jószívű ember, hogy vagy 60 gyerek van Budapesten, kik áldják őt s készek kezet csókolni neki.

Hangulata inkább nyomott; de nem pathologikus mérvben, mert élczelni is képes, sőt könnyen átmegy derült hangulatba is. A társadalmi illemformákat betartja, de homosexuális történeteinek mezitelen elmondása tanusítja, hogy szeméremérzéke határozottan csökkent.

Helyet, időt potosan jelez. Öntudata jó és a vizsgálat alatt nála érzéksalódások határozottabb formában nem nyilvánulnak.

Vélemény.

Az orvosi vizsgálat nem volt képes bebizonyítani azt, hogy a vizsgált egyén akár passiv, akár activ pederastiát üzne.

A periratokban foglaltak, valamint saját élettörténete kétségen kívül igazolják, hogy dr. Hegedüs Józsefnél a nemi ingerek a rendestől eltérő módon nyilvánulnak, azaz hogy ő homosexuális, azaz perverz egyén.

De beigazoltnak mondható az is, hogy nála ezen perverzitás vagy homosexualitás rendkívül nagy mértékben van jelen, mert csak az utolsó időkben több mint tiz esetben tétetett ellene a hatóságnál feljelentés.

Mínthogy felette valószínűleg örökségileg elmebajjal terhelt; mivel nála degeneratív alap található fel; mivel tapasztalható

hogy homosexualitása a kor előrehaladásával csak növekszik, annyira, hogy ezen abnormis érzések reá mintegy kényszerhatást gyakorolnak, mely alatt a józan mérlegelés — társadalmi illem-érzés — s ezzel az akaratnak szabad nyilvánulása is háttérbe szorul; s végre mivel abnormis cselekedeteivel ő nemcsak a társadalmi renddel, de főleg a közerkölcsökkel is állandóan össze-ütközésbe kerül: terheltet ép elméjünek nem tarthatjuk, hanem olyannak, kinek elhatározásait abnormis ingerek befolyásolják.

A vizsgált egyént tehát elmebajosnak nyilvánítjuk, ki bizonyos szempontokból a társadalomra veszélyes és így elmeorvos-intézeti elhelyezése válik szükségessé.

Felolvastatott Dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató főorvos kimutatása a gömörmezei közkórházban az 1907-ik évben végzett műtétekről és gyógyulási eredményekről.

Az érdekes előadásokért a közgyűlés elismerését — és köszönetét — fejezte ki az előadóknak.

Végül Pósch Aladár a gyógyszerészi törvényjavaslat tervezete ellen a hazai gyógyszerészi testület által a belügyminiszterhez beadott memorandumot ismerteti s kéri, hogy az orvosgyógyszerész egyesület foglaljon állást a közjogi gyógytárak létesítése ellen, irjon fel a vármegyei közgyűléshez s kérje, hogy a törvényhatóság a belügyminiszterhez forduljon a tervbe vett módosítás ellen.

A felterjesztés így szól:

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés!

A folyó évi szeptember hó 29-én Rozsnyón megtartott közgyűlésünk határozata folytán, egy kérelemmel járunk a Tekintetes Közgyűlés elé.

A nagyméltóságu Belügyminiszter ur az 1876. XIV. t.-cz. 1-ső rész XVI. fejezetének módosítására vonatkozó törvényjavaslat tervezet 14. és 19. §§-ban ugynevezett közjogi gyógyszerárak felállítását tervezi, jogi személyeknek adományozva, nevezetesen:

1. törvényhatósági joggal felruházott városnak, r. t. városnak és legalább 6000 lakossal bíró községnek;
2. nyilvános gyógyintézetnek;
3. betegsegélyző pénztárnak. — A mely nyilvános jelleggel felruházott gyógyszerárak bérbe adandók, illetve kezelő által kezelendők.

A tervezetnek ezen intézkedése első sorban közérdek szempontjából veszélyt rejt magában, mert a most minden közegészségügyi szempontot kielégítően munkáló gyógyszerészet helyébe egy — megbízhatóság tekintetében kevesebb biztosítékot nyújtó gyógyszerészeti kart helyezne. Tönkretenné a középórály tekintélyes 1800 gyógyszerész családjának megélhetési viszonyait a nélkül, hogy az egészségügy érdekeit bármily csekély mértékben is előre vinné. Másodsorban kerülő uton a hazai gyógyszerészeknek fennálló jogait teszi tönkre a nélkül, hogy ezeknek bármely kárpótlást is nyujtana azért.

Mivel mindezen röviden előadott, de szaporítható és bővíthető érveink alapján a tervezetnek ezen intézkedéseit, jogállamban élve, erkölcsi lehetetlenségnek tartjuk, kérjük a tekintetes Törvényhatósági Közgyűlést, mondja ki: hogy a tervezet által óhajtott és körülírt közjogi gyógyszerárak létesítése ellen egészségügyi és nemzetgazdasági közérdekek szempontjából a leghatározottabban tiltakozik és óhajtja, hogy mindaddig, a míg az államháztartási anyagi eszközök nem engedik meg az egész egészségügyet ideálisan vett szempontból, a szerzett jogok sérelme nélkül, illetve teljes kárpótlásával államosítani, addig a gyógyszerári jog és birtoklás tekintetében a mai üdvösnek bevált állapot tartandó fel.

Tisztelettel kérjük a tekintetes Vármegye bizottsági közgyűlést, hogy ilyen értelemben a Nméltóságu M. Kir. Belügyminisztériumhoz felíratot intézni méltóztassék.

Kelt a Gömörvármegyei orvos-gyógyszerész-egylet Rozsnyón, 1908. szept. 29-ikén tartott közgyűléséből.

Dr. Kármán Aladár

titkár.

Dr. Löcherer Tamás

elnök.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.

Kmf.

Dr. Kármán Aladár

jegyző.

Dr. Löcherer Tamás

elnök.

Hitelesítjük Rimaszombat. 1908. október hó.

Dr. Hruska János.

Dr. Urszínyi Gyula.